

Magdalena Kulbaczewska, Robert Kubicki

**Udział turystów zagranicznych w
turystyce uzdrowiskowej
województwa
zachodniopomorskiego**

Ekonomiczne Problemy Usług nr 96, 247-259

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MAGDALENA KULBACZEWSKA

ROBERT KUBICKI

Uniwersytet Szczeciński

UDZIAŁ TURYSTÓW ZAGRANICZNYCH W TURYSTYCE UZDROWISKOWEJ WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Wprowadzenie

Gospodarka turystyczna jest ważną dziedziną działalności gospodarczej województwa zachodniopomorskiego. Działalność ta ma charakter złożony i znajduje odzwierciedlenie w wielu sekcjach gospodarki narodowej¹, generując znaczące dochody oraz miejsca pracy w regionie. Warunki przyrodnicze występujące w województwie zachodniopomorskim umożliwiają uprawianie różnych form turystyki. Ze względu na dostęp do morza i związane z tym zalety morskiego klimatu oraz występowanie zasobów naturalnych (m.in. złóż borowiny i źródeł solanki) szczególnie intensywnie rozwija się turystyka uzdrowiskowa. Dodatkowo przygraniczne położenie województwa oraz wciąż rozwijająca się sieć połączeń transportowych: drogowych, wodnych i lotniczych, sprawia, że

¹ Sekcja H – Hotele i Restauracje, do której zalicza się: hotele, pozostałe obiekty noclegowe turystyki, restauracje i inne placówki gastronomiczne, bary, działalność stołówek i catering; Sekcja I – Transport, Gospodarka Magazynowa i Łączność obejmująca: transport kolejowy, transport lądowy pozostały, transport wodny, transport lotniczy, działalność wspomagającą transport, działalność związaną z turystyką. Działalność towarzysząca uprawianiu turystyki znajduje się pośrednio także i w innych sekcjach gospodarki, np. rolnictwie, działalności produkcyjnej, budownictwie, pośrednictwie finansowym, ochronie zdrowia, zob. *Ekonomika turystyki*, red. A. Panasiuk, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006, s. 51.

jest to region atrakcyjny nie tylko dla turystów krajowych, ale również zagranicznych.

Na wstępie w artykule scharakteryzowano bazę noclegową oraz natężenie ruchu turystycznego w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego na tle Polski w latach 2005–2010. Głównym celem artykułu jest analiza udziału turystów zagranicznych w turystyce uzdrowiskowej województwa. Badanie zostało przeprowadzone w oparciu o dane statystyczne z Urzędu Statystycznego w Szczecinie oraz Banku Danych Lokalnych GUS.

1. Baza turystyki uzdrowiskowej w województwie zachodniopomorskim na tle Polski

W roku 2010 w województwie zachodniopomorskim funkcjonowało 47 zakładów uzdrowiskowych, co stanowiło blisko 30% wszystkich obiektów tego typu w Polsce. W porównaniu z rokiem 2005 liczba zakładów w zachodniopomorskim zmniejszyła się o 7,8%, natomiast liczba miejsc noclegowych w tych obiektach wzrosła z 9,7 tys. do 11,9 tys. (o 22,6% – tab. 1). Takie zmiany mogą

Tabela 1

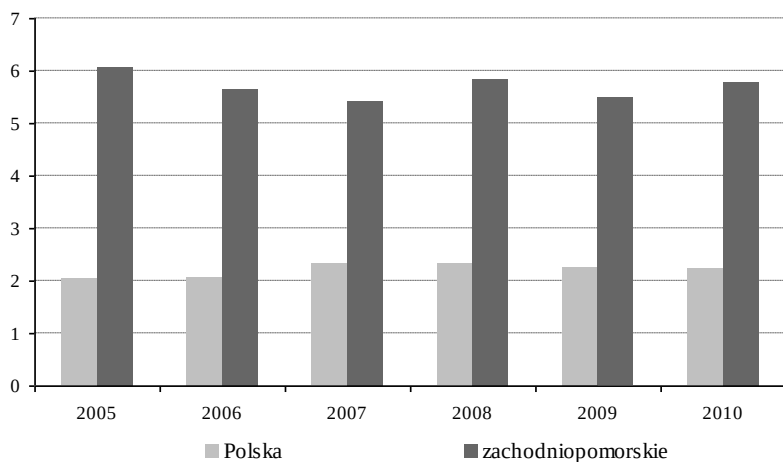
Liczba zakładów uzdrowiskowych oraz miejsc noclegowych w tych obiektach w latach 2005–2010

Lata	Liczba zakładów uzdrowiskowych		Liczba miejsc noclegowych	
		województwo zachodniopomorskie		województwo zachodniopomorskie
2005	137	51	24 318	9695
2006	145	48	26 518	9831
2007	156	46	27 871	9403
2008	159	49	29 112	10 437
2009	158	46	30 987	10 609
2010	159	47	31 972	11 890

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS, Bank Danych Lokalnych, www.statgov.pl, 11.04.2012.

być wynikiem przekształceń organizacyjnych w obrębie zakładów uzdrowiskowych, zapoczątkowanych w okresie transformacji ustrojowej oraz po wprowadzeniu reformy administracyjnej.

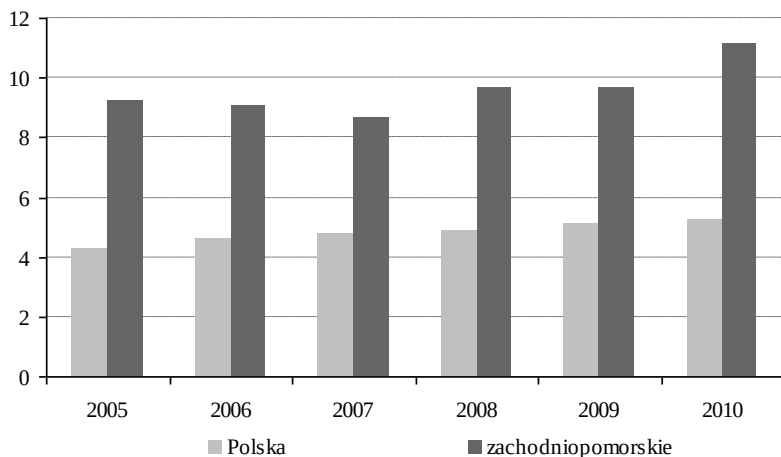
W roku 2010 zakłady uzdrowiskowe w województwie zachodniopomorskim stanowiły 5,8% wszystkich turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. W porównaniu z Polską ogółem udział ten był ponad 2,5-krotnie większy (rys. 1).

Rys. 1. Udział zakładów uzdrowiskowych w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania ogółem w Polsce w latach 2005–2010 (%)

Źródło: jak pod tab. 1.

Miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego w roku 2010 stanowiły 11,2% miejsc we wszystkich turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania. Udział ten był również zdecydowanie wyższy niż w przypadku całej Polski (rys. 2).

Rys. 2. Udział miejsc noclegowych w zakładach uzdrowiskowych w miejscach noclegowych ogółem w Polsce w latach 2005–2010

Źródło: jak pod tab. 1.

2. Ruch turystyczny turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim na tle Polski

W województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2010, podobnie jak w Polsce, udział turystów zagranicznych korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania charakteryzował się tendencją spadkową. Należy jednak podkreślić, że w województwie zachodniopomorskim odsetek ten w badanym okresie był wyższy niż w Polsce (tab. 2). W roku 2010 w województwie zachodniopomorskim 377,9 tys. turystów zagranicznych skorzystało z noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania. Najliczniejszą grupę stanowili obywatele Niemiec (280,2 tys. osób, tj. 74,1%), następnie Duńczycy (33,9 tys. osób, tj. 9%) oraz Szwedzi (13,7 tys. osób, tj. 3,6%).

Tabela 2

Udział turystów zagranicznych korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w korzystających ogółem w latach 2005–2010 (%)

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polska	26	24,4	23,2	20,7	20	20,2
Województwo zachodniopomorskie	30,8	27,5	24,6	21,8	22,6	21,6

Źródło: jak pod tab. 1.

Zdecydowanie większym udziałem turystów zagranicznych w województwie zachodniopomorskim charakteryzuje się turystyka uzdrowiskowa. W roku 2010 odsetek turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim wynosił 23,4%, podczas gdy w Polsce – 9,5% (tab. 3).

Tabela 3

Udział turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w latach 2005–2010 (%)

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polska	17	14,8	13,3	11	10,9	9,5
Województwo zachodniopomorskie	34,4	33,9	31,3	26,1	27,2	23,4

Źródło: jak pod tab. 1.

W roku 2010 w zakładach uzdrowiskowych udzielono 627,6 tys. noclegów, z czego aż 87% przypadało na województwo zachodniopomorskie. Tak wysokim udziałem województwa zachodniopomorskiego charakteryzowały się wszystkie badane lata (tab. 4).

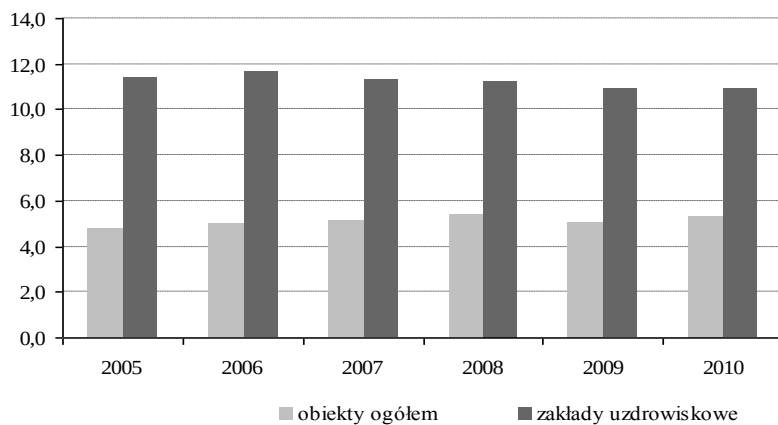
Tabela 4

Noclegi udzielone turystom zagranicznym w zakładach uzdrowiskowych
w latach 2005–2010

Lata	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Polska (tys.)	853,3	858,4	835,7	757,1	757,6	627,6
Województwo zachodniopomorskie (tys.)	691,2	677,6	649,6	637,2	669,7	545,7
Województwo zachodniopomorskie (%)	81	78,9	77,7	84,2	88,4	87

Źródło: jak pod tab. 1.

Turyści zagraniczni w zakładach uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim przebywali ponad dwukrotnie dłużej niż w obiektach ogółem. W 2010 roku na jednego turystę zagranicznego przypadało średnio 10,9 noclegu w zakładach uzdrowiskowych, podczas gdy w obiektach ogółem jedynie 5,3.

Rys. 3. Przeciętna liczba noclegów przypadająca na jednego turystę zagranicznego w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2010

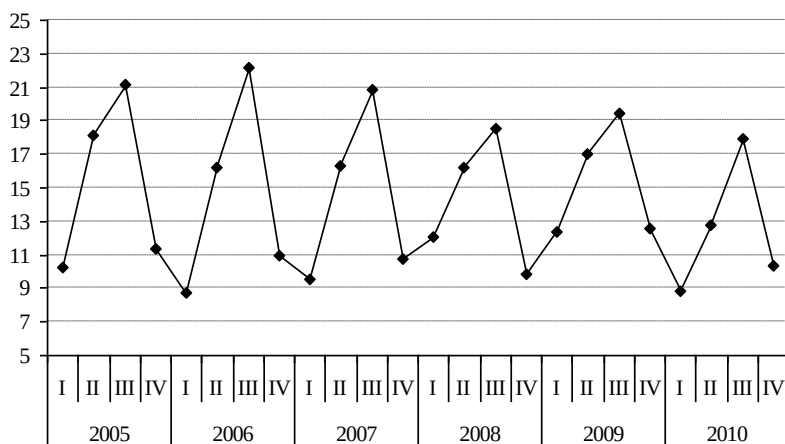
Źródło: jak pod tab. 1.

Na podstawie przedstawionych informacji można wnioskować, że w województwie zachodniopomorskim występuje silna koncentracja turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w Polsce.

3. Analiza dynamiki ruchu turystycznego turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim

Do badania natężenia ruchu turystycznego przyjęto dwie zmienne, tj. liczbę turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych oraz liczbę noclegów udzielonych turystom zagranicznym w tych obiektach.

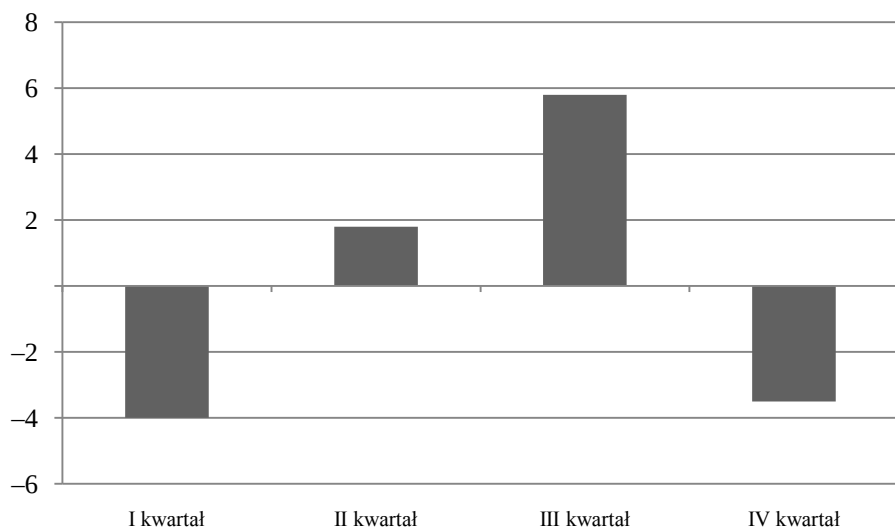
Kształtowanie się liczby turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2010 przedstawiono na rysunku 4. W badanym okresie zmienna ta charakteryzowała się tendencją spadkową.

Rys. 4. Liczba turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2010 według kwartałów (tys.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Statystycznego w Szczecinie.

Analizowaną zmienną opisano za pomocą modelu wyrównywania wykładniczego z trendem liniowym oraz addytywną sezonowością (model Holta)². W procesie estymacji otrzymano następujące parametry modelu: $S_0 = 15,5$; $T_0 = -0,135$; $\alpha = 0,25$; $\delta = 0,1$; $\gamma = 0,3$ oraz addytywne wskaźniki sezonowości, których wartości przedstawiono na rysunku 5. Oszacowany model teoretyczny jest dobrze dopasowany do danych rzeczywistych, co potwierdza wartość średniego bezwzględnego błędu procentowego (9,71%)³.

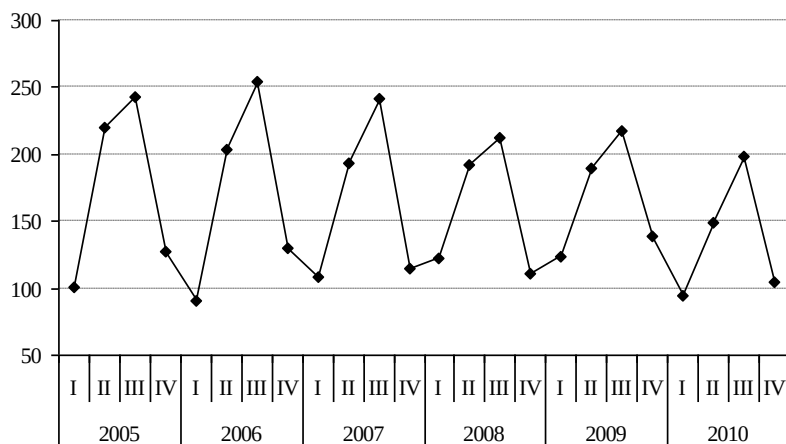
Rys. 5. Addytywne wahania sezonowe zmiennej liczba turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim w latach 2005–2010 (tys.)

Źródło: jak pod rys. 4.

Druga z przyjętych do badania zmiennych (liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w zakładach uzdrowiskowych w latach 2005–2010) również wykazywała tendencję spadkową (rys. 6).

² *Prognozowanie gospodarcze*, red. M. Cieślak, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2005, s. 74.

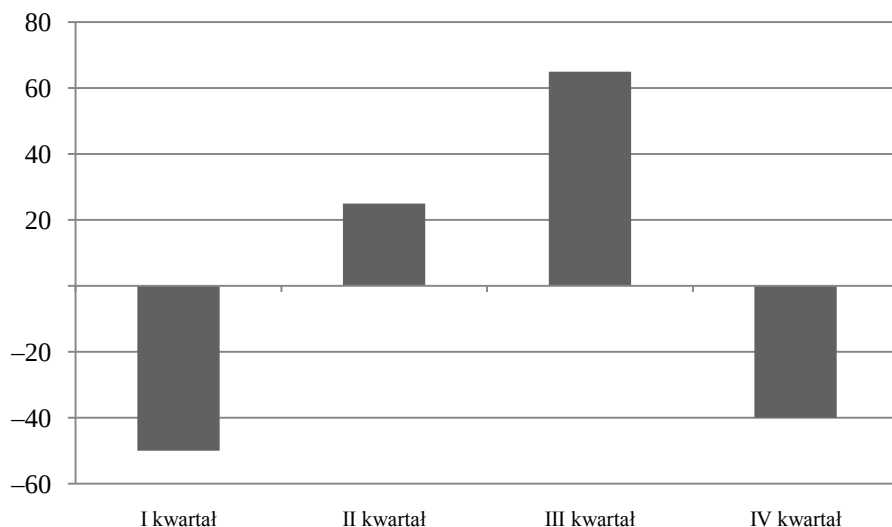
³ Za dopuszczalne uznaje się modele, dla których wartość średniego względnego błędu procentowego nie przekracza 10%.

Rys. 6. Liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2010 według kwartałów (tys.)

Źródło: jak pod rys. 4.

Do charakterystyki kształtowania się badanej zmiennej przyjęto również model Holta, dla którego wartość średniego bezwzględnego błędu procentowego równa jest 9,76%. Parametry oszacowanego modelu wynoszą: $S_0 = 176$; $T_0 = 1,9$; $\alpha = 0,3$; $\delta = 0,1$; $\gamma = 0,2$. Wyznaczone kwartalne miary sezonowości przedstawiono na rysunku 7.

Rys. 7. Addytywne wahania sezonowe zmiennej liczba noclegów udzielonych turystom zagranicznym w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego w latach 2005–2010 (tys.)

Źródło: jak pod rys. 4.

Obliczone dla obydwu analizowanych zmiennych addytywne miary sezonowości wskazują, że sezon dla turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego przypada na okres od lipca do września każdego roku. Najmniejsze zainteresowanie turystów zagranicznych pobytami o charakterze uzdrowiskowym obserwuje się od października do marca.

4. Prognozy

W oparciu o oszacowane modele dokonano prognoz zmiennych opisujących ruch turystyczny turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego. Przydatność modeli prognozowania sprawdzono w procesie weryfikacji empirycznej. Jako okres empirycznej wery-

fikacji prognoz, na podstawie którego oceniono trafność wykonanych prognoz (prognozy wygasłe), przyjęto rok 2011.

W przypadku zmiennej liczba turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim wartość względnego błędu predykcji *ex post* wyniosła 4,7%, natomiast dla zmiennej liczba udzielonych noclegów turystom zagranicznym w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego ten sam błąd predykcji równy był 7,3%. W obydwu przypadkach wartości błędów wskazują na dobrą jakość wyznaczonych prognoz wygasłych (granica dopuszczalności 10%)⁴.

Prognozy obliczone dla roku 2012 przedstawiono w tabeli 5.

Tabela 5

Prognozy zmiennych opisujących ruch turystyczny w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego na 2012 rok według kwartałów (tys.)

Zmienna	I kwartał	II kwartał	III kwartał	IV kwartał	Razem
liczba korzystających	7,37	12,69	16,55	7,23	43,84
liczba udzielonych noclegów	68,04	146,07	183,08	74,03	471,22

Źródło: opracowanie własne.

Zgodnie z obliczonymi prognozami w roku 2012 w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego można spodziewać się 43,84 tys. turystów zagranicznych, czyli o 6,16 tys. mniej niż w roku 2010. Przewidywany jest także spadek liczby noclegów udzielonych turystom zagranicznym w tych obiektach o 74,47 tys. w stosunku do roku 2010.

Podsumowanie

1. W województwie zachodniopomorskim zlokalizowanych jest aż 30% wszystkich zakładów uzdrowiskowych w Polsce, dysponujących 40% wszystkich miejsc noclegowych w tego typu obiektach.

⁴ A. Zeliaś, B. Pawelek, S. Wanat, *Prognozowanie ekonomiczne. Teoria, przykłady, zadania*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2004, s. 48–50.

2. Spadek liczby zakładów uzdrowiskowych w latach 2005–2010 w województwie zachodniopomorskim może wynikać ze zmian organizacyjnych, a nie ze spadku zainteresowania turystyką uzdrowiskową, o czym świadczy wzrastająca liczba miejsc noclegowych.
3. Ruch turystyczny turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych koncentruje się na terenie województwa zachodniopomorskiego. W latach 2005–2010 w województwie zachodniopomorskim przyjmowano rocznie średnio 82,9% turystów zagranicznych korzystających z zakładów uzdrowiskowych w Polsce, wobec czego można przyjąć, że województwo wyspecjalizowało się w obsłudze turystyki uzdrowiskowej.
4. Główną grupę turystów zagranicznych w województwie zachodniopomorskim stanowią Niemcy, których oprócz bliskości walorów naturalnych przyciągają przede wszystkim niższe ceny usług turystyki uzdrowiskowej.
5. Turyści zagraniczni korzystają z zakładów uzdrowiskowych w województwie zachodniopomorskim przede wszystkim w okresie od lipca do września.
6. Cechą charakterystyczną turystyki uzdrowiskowej są długie pobyty, co potwierdza średnia liczba dni pobytu przypadająca na jednego turystę zagranicznego korzystającego z noclegów w zakładach uzdrowiskowych województwa zachodniopomorskiego, która w latach 2005–2011 wynosiła 11 dni.
7. W badanym okresie w województwie zachodniopomorskim ruch turystyczny turystów zagranicznych w zakładach uzdrowiskowych charakteryzował się tendencją spadkową. Prognozy obliczone dla roku 2012 wskazują na dalsze spadki w tym zakresie.
8. Spadkowa tendencja w ruchu turystycznym turystów zagranicznych w województwie oznacza, że województwo zachodniopomorskie traci część klientów ważnego segmentu turystyki w tym regionie. Konieczne są zatem – obok dalszej poprawy infrastruktury turystycznej i uzdrowiskowej – odpowiednie działania marketingowe, popularyzujące usługi turystyki uzdrowiskowej wśród turystów zagranicznych, zwłaszcza w Niemczech.

9. Silny wpływ turystyki na różne sektory gospodarki narodowej sprawia, że korzyści płynące z rozwoju turystyki uzdrowiskowej czerpie wiele podmiotów gospodarczych, nie tylko w rejonie.

THE SHARE OF FOREIGN TOURISTS IN THE TOURIST RESORT OF ZACHODNIOPOMORSKIE VOIVODSHIP

Summary

This article aims to analyze the touristic flow of foreign tourists in the health establishments in area of zachodniopomorskie voivodship. The study was conducted on the basis of recorded data on touristic flow in zachodniopomorskie voivodship. It was shown that the health establishments in this region takes the most foreign tourists in Poland, but in 2005–2010 their number was slowly decreasing. Therefore the special action must be taken to promote health tourism in zachodniopomorskie voivodship.

Translated by Magdalena Kulbaczevska